

บทคัดย่อ

การวิจัยและพัฒนาที่มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาการใช้พุทธวิธีสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระภิกษุสามเณรวัดพระพุทธบาท ราชวรมหาวิหาร เป็นการพัฒนาระบบการเรียนรู้ที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานที่เชื่อมั่นว่า พระภิกษุสามเณรและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีศักยภาพเพียงพอที่สามารถร่วมกันพัฒนาได้ จึงใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมที่เน้นการมีส่วนร่วมอย่างสำคัญจากทุกฝ่ายเริ่มตั้งแต่การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการการพัฒนา การแสวงหาแนวทางและวิธีการพัฒนา การกำหนดดัชนีชี้วัดความสำเร็จในการพัฒนา และการดำเนินกิจกรรมเพื่อการพัฒนาเป็นการสร้างโอกาสให้ทุกฝ่ายร่วมเรียนรู้จากการดำเนินกิจกรรมการพัฒนาในแต่ละขั้นตอนตามความเหมาะสม โดยการใช้พุทธวิธีสอนในการสร้างกระบวนการการเรียนรู้ ประกอบด้วย การจัดกิจกรรมในการสอน การใช้สื่อในการสอน และวิธีการสอนแบบมีส่วนร่วม เป็นกรอบการวิจัย

ผลการวิจัย พบว่า ก่อนการพัฒนา พระภิกษุสามเณรไม่มีความรู้ความเข้าใจในการใช้พุทธวิธีสอนวิชาพระพุทธศาสนา หลังการพัฒนาด้วยวิธีการปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมแล้วปรากฏว่า พระภิกษุสามเณรผู้เข้าร่วมกิจกรรมเรียนรู้การใช้พุทธวิธีสอนทั้ง ๑๗ รูป มีความรู้ความเข้าใจในการใช้พุทธวิธีสอน ซึ่งประกอบด้วย พุทธวิธีว่าด้วยการจัดกิจกรรมในการเรียนการสอน พุทธวิธีว่าด้วยการใช้สื่อในการเรียนการสอน พุทธวิธีว่าด้วยการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ทำให้พระภิกษุสามเณรสามารถใช้พุทธวิธีสอนวิชาพระพุทธศาสนาให้เกิดผลสำเร็จ ๔ ส ได้แก่ ผู้เรียนเกิดความแจ่มแจ้ง จูงใจ แกล้วกล้า และร่าเริง

ABSTRACT

This research and development programme was conducted with the objective of developing the use of a Buddhist style for teaching Buddhist subjects to the monks and novices at Wat Phra Buddhachat Ratcha Wora Maha Viharn, Saraburi Province. It was a development of the learning process based on the belief that the monks and novices and those involved had enough potential to further the development. Thus, a participatory research and development programme, with the participation of everyone involved, was undertaken.

The research procedures comprised the study of the present states and problems, the study of related problems and the need for development, finding the ways and means for development and development activities, and applying key performance indicators. This allowed everyone involved to learn activity development at each stage using a Buddhist style to create the learning process; this consisted of learning activity management, the use of teaching media, and participatory teaching methods as a framework for the programme.

The findings revealed that, before the development programme, the monks and novices lacked knowledge and understanding about the use of a Buddhist style for teaching Buddhist subjects. After the development programme, the 17 monks and novices who had participated in learning activities in a Buddhist style had gained knowledge and understanding about the use of a Buddhist style for teaching, including a Buddhist style in relation to teaching activity management, a Buddhist style in relation to the use of teaching media, and a Buddhist style in relation to child-centre teaching, in all, enabling them to use a Buddhist style for teaching Buddhist subjects effectively. That is to say, the learners became insightful, motivated, courageous, and positive in attitude.